

האוטובוס נעצר כל כמה מטרים לאסוף נוסעים בתחנות. "אולי תיסע יותר מהר?" צעק דואק אל הנגה, "עוד נאחר בגללך את הרכבת."

9.00 — הח"כים ישובו בוועדה

זה חצי שעה ישבו חברי ועדת הכנסת בחדר הגדול בקומה השנייה של הבית, מסביב לשולחן הגדול. הם הסתכלו במורת-רוח מסיימת בגבר בעל הגולגולת המפורסמת, שישב מולם. היה זה חיים כהן, היועץ המשפטי.

"דיסה נאה", חשב לעצמו ד"ר שמשון יוניצ'מן, איש חרות, ומרט את שערות שפמו. הדיסה בושלה כמה ימים לפני כן על-ידי גיימס יעקוב רוזנטל, הכתב גבת-הקומה של הארץ. רוזנטל, עורר-דין גרמני חובש כיסא וצנוע, בעל כשרון מיוחד לעניינים פורמליים, לימד לא פעם את חברי הכנסת את מקצועם.

עתה גילה ברבים שיש סתירה בחוק בחירת הנשיא: נאמר בו כי הנשיא חייב להיבחר לפני תום תקופת-כהונתו, וכי עליו לתת את הצהרת-האמונים שלו אחרי היבחרו. כן נאמר כי הנשיא נכנס לכהונתו מיד עם מתן ההצהרה. פירוש הדבר, כי הנשיא הבא יורש את מקומו של הנשיא הקדם עוד לפני שתמה תקופת-כהונתו של הלז — מצב מגוחך.

חיים כהן, בקול הייקי שלו, הסביר בחיוך העליון המיוחד לו כי סעיף 6 של החוק הוא סעיף מיוחד, ואילו סעיף 7 הוא סעיף כללי. לכן סעיף 6 קובע, כי סעיף מיוחד

התפילה נגמרה. משה שפירא קיפל את הטלית ואת התפילין, החזיר את שקית הקטיטה למקומה בארון-הספרים, בין השם והמדף העליון. פעמון הדירה צילצל. השר ידע מי המבקר: נגה שלמה, חיור, בעל המגבעת האפורה הנצחית. הוא הביא את העיתונים. השר התישב ליד שולחן הכתיבה המלוטש, נטל לידיו את העיתונים, שהיו מסומנים בקווים אדומים וכתולים. האדום סימן ענייני מדיניות-חץ וכטחון, אשר לדעת המזכיר, אליעזר רובינשטיין, היו עשויים לעניין אותו. הכחול סימן עניינים שנגעו לשני משרדיו.

כפוף על שולחן-הכתיבה, שקע השר במאמרו של עורך הצופה, שבתי דניאל, שהגיב בחריפות על סימפוזיון שהתקיים יומיים לפני כן ברדיו על זכות-הקיום של המפלגות הדתיות. השר היה מרוצה. המאמר שיקף את גישתו.

הטלפון צילצל. היתה זאת השיחה היומית השיגרתית של בנימין שחר, מזכיר המפלגה בתל-אביב. במשך כמה דקות הקשיב השר בסבלנות. תוך כדי הקשבה נשך את שפמו, הסתובב בסכאו, הסתכל בחלונות שבקימור החדר מאחוריו. אחרי כמה דקות של הקשבה מרוכזת, אסר בקול החלטי: "ובכן, שמע...". מנהיג-המפלגה היה מוכן לתת את הוראותיו. עוד לפני ששקע בקריאת תיאור ישיבת הוועדה-הפועל של המפלגה, שבה הוחלט אמש לנקוט בצעדים חריפים להשגת חוק-שבת ארצי, צילצל הטלפון שנית. "שלום זורח", אמר שפירא. גם בלי לשאול ידע כי המדבר הוא זורח חרפה-טג, תת-השר שלו לענייני דתות, והאדם המקורב אליו ביותר במפלגה. גם זו היתה שיחה כמעט יומיומית. השיחה השלישית היתה של שלום רוזנפלד, איש מעריב, לו סיפר השר על החלטת הישיבה מאמש וסיפק לו כותרת חשובה לעיתון הערב: "מחריפים היחסים בין מפא"י לדתים..."

הגיעה שעת ארוחת-הבוקר. כמו את כל ארוחותיו, אכל השר לבד. בינתיים כבר ארז שלמה את ערימת התיקים של חדרה-העבודה, הוריד אותה למכונית האסורה. שפירא קם נטל את ידיו, העיף מבט בספר-היומן החום. היום היה גדוש. צמרת משרד-הדתות עמדה לבקר אצלו במשרד-הסעד בשעה 10, ארגון יוצאי גרונא, עיר מולדתו, עמד לקיים במשרדו ישיבה בשעה 11, לשם דיון בהקמת מרכז-הנוער בתל-אביב. מרכז-החינוך של המפלגה ביקש את נוכחותו לישיבה דחופה בבית-האיר בשעה 10. בקשר עם התפטרות תת-השר החינוך משה אונג.

יום רגיל, חשב לעצמו שפירא. אחרי-הצהריים יהיה צורך לבקר בכנסת.

★ ★ ★

משה דואק פקח את עיניו וקפץ ממיטתו. הוא ניגש לתבילת הבגדים שהכין אתמול, לבש את מכנסי החאקי והחולצה הלבנה. ניגש לרחוץ את פניו בכרזי שבחצר. בדרכו חזרה חטף מהשולחן שבמטבח פרוסת לחם ונגס בה. הוא נכנס לחדר, נטל את מעילו, אמר שלום לאמו ויצא מהצריף. האם הביטה אחריו: מה יהיה הסוף אתו?

משה עקף את הצריף בצעדים מהירים, צעד בינות לצריפי השיכון אל דרך-העפר, המובילה לפרדסיה. באמצע הדרך סטה שמאלה, אל תוך שדה הבוטנים הקרוב. הוא הביט סביבו, לראות אם אין איש מתבונן בו, והתכופף. על שוחה לידו היו כמה אבנים מסותתות. מתחת לאבנים הוציא קופסת פח, הסיר את הקש מעליה. לעיניו נתגלו שלושה כלי מתכת ירוקים ומחוספסים — רימוני ד. הוא דחף שניים מהם לכיסו. אחר נמלך בדעתו, הוציא רימון אחד והחזירו לקופסה. את הקופסה החזיר למקומה.

כשחזר משה אל השביל הבתין בשכונת פורטונה גמאל. הוא בירך אותה לשלום והמשיך לצעוד לעבר פרדסיה. הוא ראה ילדים מהירים עם ילקוטי בד לבית-הספר.

הם יכלו בקלות ללמוד אצלו, גם אני הייתי מורה, חלפה המחשבה במוחו. היה זה כששוחזר מהצבא, שם שירת בחיל הקשר. לא היה לו מקצוע. היה עליו לדאוג להוריו, שזה עתה עלו ארצה. הוא למד בנאות בסבירה, עבר לספסנות, ברלונות ומלאכות בנין אחרות. היו אלה עבודות קשות; לא בשבילו. הוא היה זקוק לעבודה רוחנית יותר. הוא למד סטיוגרפיה והפסיק, עבד כפקיד במשרד החקלאות, אבל חדר העבודה היה חשוך וחם ואיר, לא בשבילו.

הוא ניסה להתישב במושב בן-עמי ועזבו לא בשבילו. התחיל ללמוד הוראה בקורס מזורז במרכז החינוך והפך למורה. אלה היו ימים טובים. הוא לימד בקרית שמונה, באביחיל, בכפר-סבא. זו היתה עבודה מעניינת. הילדים היו לפעמים מעצבנים אותו והוא היה מכה אותם, אבל סלחו לו. סיסרו אותו לפני שנתיים בגלל קיצוצים בהקצב.

דואק הגיע לכביש הראשי של מעברת פרדסיה. כביש ארוך, מתמשך לאורך קילומטרים, כשמשני צדדיו צריפונים, פחונים ובלוריו. הוא צעד לעבר תחנת האוטובוס לנתניה.

8.30 — מהר, מהר, לרכבת

פנית השולחן (3). מאחוריו, הדוכן המרוסק (2) והספסל עליו ישבו אליהו אילת (במקום שם מונח הנייר) ומרדכי גזית. הרימון התפוצץ על הרצפה בין (3) ו-(2).

התפוצצות הריי- מון: מראה קצה שפירא יושב על כסאו (1) ליד שולחן הממשלה. השר

רבע שעה אחרי

בחוץ עדיף תמיד על סעיף כולל. החיכים הנוכחים לא נרגעו: "מדוע לא קראו לנו בשבוע שעבר?" רצה עזרא איכילוב, הצינור-הכללי מסתח-תקחה, לדעת. "אילו שמענו אז את הסברה של היועץ המשפטי, יכולנו לתקן את החוק עודד מועד." עתה היה זה מאוחר. הנשיא כבר נבחר. יצטרכו לתקן את החוק אחרי שייכנס הנשיא לכהונתו. הישיבה שקעה בענייני שיגרה של תקנון, הצעירה השזורות מן המזנון הכניסה סס גדול. "הממ", הפליט ברוך אוניה, יושב-ראש העדה. אוניה, גמון וצולע, הוא אחד מסוסי העבודה של מפא"י. איש תנועת-הנוער הציונית בגרמניה, שנחשב פעם לילד-פלא במפלגתו, הוא אחד הברגים במנגנון הגדול העוסק במלאכה האפורה של השלטון. נחקבלה תלונה של מק"י, הודיע והרים את מבטו הממושקף מן הנייר שלפניו, "על התנהגות המשרה הצבאית כלפי חברי-הכנסת תופיק טובי. הדיון בתלונה זו יתקיים בשבוע הבא, כדי לתת אפשרות לשר-הבטחון או לנציגו להיות נוכח."

חבריה-הועדה חייכו לעצמם בשקט. הם ידעו כי בשבוע הבא תהיה מונחת לפניהם דרישת היועץ המשפטי לבטל את חסינותו של תופיק טובי כדי להעמידו לדין. ההחיה היתה תמרון כדי לשמוע את שתי התלונות יחדיו, ולטנוע בצורה זו יתרון תעמולתי ממק"י, שניצלה את המקרה שאירע במבואות כפר-קאסם, כאשר שוטרת צבאית ירתה מעל לראשו של טובי, כשזה ניסה להתפרץ לתוך הכפר, ושוסר צבאי קרע את כתורו מעילו.

בפעם הראשונה ביום זה נזכר השם כפר-קאסם בבנין הכנסת — שם שעתיד היה להטביע את חותמו על הרוחות בבית במשך כמה שעות נרגשות בערב. ביום היה יום השנה הראשון לליל-האסון, וגם לליל הפלישה לסיני.

הישיבה נגמרה. החיכים קמו ממקומותיהם. לרובם חיכו ישיבות חדשות. כי היום השלישי הוא היום העמוס ביותר בשבוע. ביום ב' באים רוב החיכים לירושלים רק בצהריים. ביום ד' חוננים רובם בצהריים לעריהם. יום ג' מיועד כולו לעבודה.

בצעדים מהירים, כשהוא מדלג על שתי מדרגות, עלה שר התחבורה משה כרמל למשרדו בקומה השנייה בבנין הדואר הירושלמי. הוא היה לבוש בחליפת חומה ובחולצה טחנת-ציאורון. השר בירך לשלום את הפקידים שפגש במסדרונות הארוכים של משרדו.

נכנס ללשכתו. הוא חיך לעבר שתי התבניות שישבו בכניסה למשרדו, קרא אליו את מזכירו יצחק בצלאל. "תבוא לי בבקשה את התיקים הנוערים ביותר; לא יהיה לי זמן היום לעבור על כל החומר. תזכיר בבקשה למנהלי המשרדים שהפנישה שקבענו היא בשעה תשע וחצי, הורה לו.

גם הדברים הנוערים ביותר היו שיגרתיים מאוד. היה עליו לעיין בדו"ח על העלאת התעריפים בענפי התובלה, לטפל בפרשת רבי-החובל של האנה ציון, שהסתכסך עם חברת צ"מ. היה זה יום עבודה רגיל ושיגרתית. השר הוזמן כוס תה.

★ ★ ★

האוטובוס לנתניה עזר בתחנת פרדסיה. משה דואק נדחק בין הנוסעים, הצליח לתפוס מקום-ישיבה בספסל האחורי של האוטובוס. הוא אסר בידו את העודף שנתן לו הנגה, מנה את המטבעות, הכסף הזה, חשב. לו רק היה לי כסף, הייתי פותר את כל הבעיות. כאן זאת מדינת שם גנבים. מי שלא גונב אין לו כסף. לא גונבים לחיות ולהרוויח. ולא גונבים גם מה שמגיע לך. אבל היום היה הסוף. היום יראו שאין הסקרות בארץ. הוא לפת את הרימון שבכיסו. המתכת היתה קרה. ידו הוציעה. אילו היו גונבים לי לצאת מארץ זו, כשהתחבתי באוירון ובאניה, יכלו למנוע את הרעש שיהיה היום. כל העולם ידבר על זה. כל העולם ידע איך שרדפו אותי ומה שעשו לי. למה לא גננו לי לצאת? מצד אחד מחזיקים אותי ומצד שני לא גונבים אפשרות להסתתר.

הוא נזכר בימים בהם היה הכסף מצוי בכיסו, כשעבד כגובה וכתמרים עבור בית-היתומים ויסקין בירושלים. שילמו דואק משכורת די גבורה. חממה גדולה... הייתי אוסף בשבילים המון כסף, בקיבוצים, בבתי חרושת. נתנו לי חלק ממנו. תאלף לירות שלקחתי מהמוסד ושגבלם סיסרו אותי. זה שום דבר. מה אפשר לעשות באלף לירות? אפילו דירה במקום הגון אראשפר לקנות. אולי אחרי מה שיהיה היום יחזירו לי סוף-סוף מה שמגיע לי...